

Sygn. akt IV KK 517/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Małgorzata Gierczak

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **1. J.O.**

2. S.P.

skazanych z art. 298 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 13 października 2021 r.,

kasacji wniesionej przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w S.

na korzyść J.O. oraz na niekorzyść S.P.

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 22 czerwca 2021 r., sygn. akt XXIII Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 9 lutego 2021 r., sygn. akt IX K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

J.O. został uznany wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 9 lutego 2021 r., sygn. akt IX K (...), za winnego:

- czynu popełnionego w okresie pomiędzy 28 a 30 marca 2015 r. w S., polegającego na usiłowaniu wyłudzenia odszkodowania z tytułu ubezpieczenia OC samochodu marki M. o nr rej. (...), tj. występku z art. 298 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. (pkt. 1);
- czynu popełnionego w okresie pomiędzy 25 a 27 marca 2014 r. w S., polegającego na wyłudzeniu odszkodowania z tytułu ubezpieczenia OC samochodu marki M. o nr rej. (...), w łącznej kwocie 6059,79 zł, tj. występku z art. 298 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. (pkt. 2).

Za czyny te wymierzono oskarżonemu kary po roku pozbawienia wolności, przy czym na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. Sąd wymierzył w ich miejsce karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. warunkowo zawiesił jej wykonanie na okres próby wynoszący 4 lata (pkt. 3 – 4 wyroku Sądu I instancji).

Tym samym wyrokiem S.P. został skazany na karę roku pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 298 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. (pkt. 9 wyroku) oraz został uznany za winnego tego, że działając w podobny sposób, w krótkich odstępach czasu, dopuścił się popełnienia ciągu przestępstw, polegających na:

- podrobieniu w dniu 18 lutego 2015 r. w Ł. w celu użycia za autentyczny dokumentu w postaci umowy sprzedaży samochodu marki D. o nr rej. (...), tj. występku z art. 270 § 1 k.k.
- użyciu w dniu 18 marca 2015 r. w Sosnowcu, podczas zawierania polisy na ubezpieczenie OC uprzednio podrobionego dokumentu, tj. występku z art. 270 § 1 k.k.,

za co został skazany na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt. 10 wyroku Sądu I instancji).

Na mocy art. 91 § 2 k.k. i art. 85 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. Sąd połączył orzeczone wobec niego kary jednostkowe, a w ich miejsce wymierzył S.P. karę łączną roku pozbawienia wolności (pkt. 11 wyroku Sądu I instancji), zawieszając jej wykonanie na okres 2 lat próby (pkt. 12 wyroku Sądu I instancji).

Wyrok powyższy został zaskarżony wyłącznie przez obrońcę J.O.. W stosunku do S.P. orzeczenie Sądu Rejonowego w S. uprawomocniło się w dniu 23 lutego 2021 r.

Obrońca J.O. zaskarżył wyrok Sądu I instancji w całości, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydanego orzeczenia. Wniósł przy tym o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzuconych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 22 czerwca 2021 r., sygn. akt XXIII Ka (...), Sąd Okręgowy w K. zmienił zaskarżony wyrok w części dotyczącej J.O. w ten sposób, że:

- uchylił punkt 10 i 11 wyroku (pkt I. 1 zaskarżonego wyroku);
- uznał oskarżonego J.O. za winnego tego, że w dniu 18 marca 2015 r., w S. podczas zawierania umowy polisy o nr (...) na ubezpieczenie OC użył jako autentyczny uprzednio przez siebie podrobiony dokument w postaci umowy sprzedaży samochodu marki D. o nr rej. (...), czym wyczerpał ustawowe znamiona występkę z art. 270 § 1 k.k. i za to na mocy art. 270 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt I. 2 zaskarżonego wyroku);
- na mocy art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec J.O. kary jednostkowe i w ich miejsce wymierzył mu karę łączną roku pozbawienia wolności (pkt. I. 3 zaskarżonego wyroku);
- w pozostałej części zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego J.O. utrzymał w mocy (pkt. I. 4 zaskarżonego wyroku);
- zasądził od oskarżonego J.O. na rzecz Skarbu Państwa wydatki postępowania odwoławczego w kwocie 20 zł oraz opłatę za obie instancje w wysokości 180 zł (pkt. I. 5 zaskarżonego wyroku).

Od wyroku Sądu Okręgowego w K. kasację wniósł prokurator Prokuratury Rejonowej w S., zaskarżając go w całości na korzyść J.O. i na niekorzyść S.P. oraz zarzucając orzeczeniu:

1) rażące naruszenie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. mające wpływ na treść orzeczenia polegające na tym, iż wyrok ten został wydany mimo wystąpienia okoliczności wyłączającej postępowanie, to jest mimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela, albowiem w części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku uznano J.O. za winnego przestępstwa z art. 270 § 1 k.k., którego popełnienie nie zostało mu zarzucone aktem oskarżenia skierowanym przez oskarżyciela publicznego w niniejszej sprawie - co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia określoną art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

2) rażące naruszenie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na tym, że w zakresie, w jakim uchylono na jego podstawie rozstrzygnięcia Sądu I instancji dotyczące czynów przypisanych S.P. i wymierzonej kary łącznej, został on wydany, mimo iż postępowanie karne co do tego samego czynu i tej samej osoby zostało uprzednio prawomocnie zakończone - to jest mimo zaistnienia okoliczności wyłączającej postępowanie, albowiem dokonana nim, na skutek apelacji obrońcy J.O., z rażącym naruszeniem art. 433 § 1 k.p.k. zmiana, polegająca na uchyleniu punktów 10 i 11 wyroku Sądu Rejonowego w S. o sygnaturze akt IX K [...] dotyczyła czynów przypisanych S.P. i orzeczonej wobec niego kary podczas, gdy wyrok Sądu I instancji nie został zaskarżony w części jego dotyczącej, a jednocześnie nie zaszły żadne okoliczności pozwalające Sądowi II instancji na wyjście poza granice zaskarżenia i uchylenie w tej części wyroku Sądu I instancji na skutek apelacji dotyczącej wyłącznie J.O., co jednocześnie doprowadziło do prawomocnego wyłączenia odpowiedzialności S.P. za zarzucone mu przestępstwa na chwilę obecną o skutkach tożsamy z uniewinnieniem mimo, iż uprzednio został on prawomocnie skazany za czyny opisane w pkt 10 wyroku Sądu I instancji, a w punkcie 11 wymierzona mu została kara łączna, co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

Podnosząc powyższe, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, stąd jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zaskarżony wyrok jest wadliwy w stopniu, który uniemożliwia pozostawienie go w obiegu prawnym.

Sąd Okręgowy w K. rażąco naruszył przepis art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., uznając J.O. w punkcie I.2 wyroku za winnego przestępstwa z art. 270 § 1 k.k., popełnionego w dniu 18 marca 2015 r. w S. podczas zawierania umowy polisy o nr (...) na ubezpieczenie OC poprzez użycie za autentyczny uprzednio przez siebie podrobionego dokumentu w postaci umowy sprzedaży samochodu marki D. o nr rej. (...). Czyn ten nie został bowiem nigdy zarzucony J.O., pozostając poza zakresem skierowanego przeciwko niemu przez oskarżyciela publicznego aktu oskarżenia. Z tego względu przypisanie tego czynu temu skazanemu stanowi bezwzględną przyczyną odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

Słusznie również skarżący zarzucił Sądowi odwoławczemu naruszenie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w związku z uchyleniem rozstrzygnięć odnoszących się do oskarżonego S. P. zawartych w punktach 10 i 11 wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 9 lutego 2021 r., podczas gdy wyrok Sądu I instancji w tym zakresie uprawomocnił się w dniu 23 lutego 2021 r., a nie wystąpiły określone w art. 435, 440 lub 455 k.p.k. przesłanki wyjścia poza granice zaskarżenia, uzasadniające wzruszenie go we wskazanej części. W rezultacie błędu Sądu II instancji, S.P. został zwolniony z odpowiedzialności karnej za czyn z art. 270 § 1 k.k., przypisany mu wcześniej prawomocnym orzeczeniem. Uchybienie to, kwalifikowane z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., również nosi rangę bezwzględnej przyczyny odwoławczej.

Z uwagi na charakter i konsekwencje prawne błędów zaskarżonego wyroku, uchylenie go było konieczne, a wniesioną kasację należało uwzględnić jako oczywiście zasadną. Uchybienia, których dopuścił się Sąd Okręgowy w K. rozpoznając sprawę o sygn. akt XXIII Ka (...) nie powinny w ogóle mieć miejsca i stawiają pod znakiem zapytania staranność prowadzonej przez ten Sąd kontroli odwoławczej.

W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd odwoławczy rzetelnie rozpozna apelację obrońcy J.O., uwzględniając zakres, treść oraz kierunek tego środka odwoławczego.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

as